

Nr 33

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag ur statens järnvägars driftmedel till utbyggnad av Folkets hus i Hallsberg, jämte i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

I propositionen nr 20 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1957, föreslagit riksdagen medgiva att av statens järnvägars driftmedel må lämnas ett bidrag av 100 000 kronor till Föreningen Folkets hus i Hallsberg.

I skrivelse den 14 november 1955 har *Föreningen Folkets Hus i Hallsberg* hemställt, att statens järnvägar måtte bidra med ett belopp av förslagsvis 100 000 kr. till en tillbyggnad av föreningens hus i Hallsberg. Alternativt har föreningen hemställt, att, om kontantbidrag inte kan utgå, bidraget måtte lämnas i form av inventarier till ett motsvarande belopp. I skrivelse den 16 december 1955 har vidare *kommunalfullmäktige i Hallsberg* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte ställa medel till förfogande för statens järnvägar för bidrag till uppförande av ett idrotts hus i Hallsberg.

Föreningen Folkets hus har som närmare motivering för sin framställning bl. a. anfört att tillbyggnaden erfordras för att bereda ortens befolkning nödiga samlingslokaler. I tillbyggnaden, som kostnadsberäknats till 1 200 000 kr., avses bli inrymt en biograflokal, en danslokal, studielokaler samt några enkelrum för ungar. I samhället är statens järnvägar den ojämförligt största arbetsgivaren. Med hänsyn till att trivsel- och fritidsfrågorna spela in vid rekryteringen av personal, borde det enligt föreningen ligga i järnvägsföretagets intresse att ekonomiskt stödja byggnadsprojektet.

Över framställningarna ha yttranden avgivits av järnvägsstyrelsen, statskontoret och riksräkenskapsverket.

Järnvägsstyrelsen har inledningsvis bl. a. framhållit, att styrelsen på grund av knapphet på medel inte ens kunnat upprusta sina egna personallokaler i erforderlig omfattning. Med hänsyn till att statens järnvägar är den dominerande företagaren i Hallsberg med över 900 SJ-anställda och med 2 500 medlemmar i de järnvägsanställdas familjer på en totalbefolkning av 5 000 personer ävensom till att behovet av fritidslokaler m. m. därstädes varit synnerligen påtagligt, vilket förhållande menligt inverkat på företagets möjligheter att rekrytera och behålla sin personal, anser styrelsen, att de planer och initiativ, som föranlett framställningarna, förtjäna visst ekonomiskt stöd. De föreliggande behoven kunna emellertid enligt styrelsen tillgodoses genom förverkligande av ettdera av projekten. Då den

redan påbörjade tillbyggnaden av Folkets hus kommer att innehålla — förutom ett antal enkelrum, vilket är av synnerlig betydelse med tanke på det stora antalet ungar, som äro anställda vid järnvägen i Hallsberg — även sådana lokaler för nöjen och fritidssysselsättning, som föreslagits ingå i idrottshuset, torde behovet av detta inte oväsentligt komma att minska genom tillkomsten av utbyggnaden av Folkets hus. Med hänsyn härtill och då bärigheten av ett idrottshus redan före tillkomsten av ett utökat Folkets hus syns oviss, kan järnvägsstyrelsen inte tillstyrka något bidrag till detta ändamål. Däremot tillstyrker styrelsen, att bidrag utgår till utbyggnaden av Folkets hus, och hemställer om bemyndigande att på villkor, som styrelsen finner skäl uppställa, lämna det begärda bidraget om 100 000 kr. av trafikmedel.

Statskontoret har avstyrkt bifall till framställningarna, medan *riksräkenskapsverket* betonat, att riksdagens medgivande torde utverkas, därest statsbidrag skall utgå.

Departementschefen understryker inledningsvis, att stor restriktivitet bör iakttagas, när det gäller att av affärsverkens driftmedel lämna understöd till en verksamhet, som ligger vid sidan av den egentliga rörelsen. På av järnvägsstyrelsen anförda skäl tillstyrker han emellertid föreningens framställning och förordar, att bidraget skall utgå av statens järnvägars driftmedel i form av ett kontantbidrag. Bidrag till idrottshuset avstyrkes.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *Sveningsson* väckt motion (I: 357), vari hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag.

Beträffande de skäl motionären anført till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen.

Utskottet. I propositionen ha redovisats dels en framställning från Föreningen Folkets hus i Hallsberg om bidrag från statens järnvägar med ett belopp av förslagsvis 100 000 kr. till en tillbyggnad av föreningens hus i Hallsberg inrymmande fritidslokaler m. m. och dels en framställning från kommunalfullmäktige därstädes, vari hemställts, att Kungl. Maj:t måtte ställa medel till förfogande för statens järnvägar för bidrag till uppförande av ett idrottshus i köpingen. Departementschefen har, i likhet med järnvägsstyrelsen, vilken hörts i ärendet, erinrat om att statens järnvägar som företagare starkt dominerar Hallsberg samt framhållit, att det för närvarande råder en avsevärd brist på fritidslokaler därstädes, vilket bl. a. medfört så stora rekryteringssvårigheter, att någon motsvarighet inte förekommer i landet bortsett från Stockholm och Göteborg. Med hänsyn härtill och då den av föreningen planerade tillbyggnaden dessutom innehåller ett antal enkelrum för ungar, vilket rumstillskott skulle kunna bidra till att lätta bostadssvårigheterna för anställda vid statens järnvägar, biträder departementschefen föreningens hemställan men är däremot inte beredd att tillstyrka något bidrag till idrottshuset.

Utskottet har för sin del, med hänsyn till de speciella skäl som i förevarande fall åberopats för bidrag av statsmedel, ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 357, medgiva att av statens järnvägars driftmedel må lämnas ett bidrag av 100 000 kr. till Föreningen Folkets hus i Hallsberg.

Stockholm den 22 februari 1957

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF KARLSSON

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Karl Andersson, Boman, Hesselbom, fröken Andersson, herrar Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Sundelin, Ragnar Persson, Thun, Sunne, Elfving, Rikard Svensson, Lodenius och Söderberg; samt

från a n d r a kammaren: herrar Åkerström, Malmborg, Petterson i Degerfors, Thapper, Rubbestad, Svensson i Alingsås, Gustafsson i Stockholm, Gustafsson i Skellefteå, Andreasson, fru Wallin, herrar Gerhard Nilsson i Gävle, Heckscher och fröken Liljedahl.

Reservation

av fröken *Andersson*, herrar *Gerhard Nilsson* i Gävle och *Heckscher*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionen I: 357 och att därför *dels* sista stycket i utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill understryka, att järnvägsstyrelsen i sitt yttrande över föreningens framställning framhållit den rådande knappheten på medel samt att statens järnvägar under alla omständigheter måste iaktta stor återhållsamhet i vad gäller en hjälpverksamhet, som inte är direkt sambörig med och av betydelse för dess eget verksamhetsområde. Med hänsyn härtill ävensom till det förhållandet, att medelsknappheten hittills inte tillåtit järnvägsstyrelsen att upprusta sina egna personallokaler i en takt och omfattning, som svara mot de ur såväl verkets som personalens synpunkt aktuella behoven, anser sig utskottet böra biträda motionärens yrkande.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, med bifall till motionen I: 357, avslå Kungl. Maj:ts hemställan att av statens järnvägars driftmedel må lämnas ett bidrag av 100 000 kr. till Föreningen Folkets hus i Hallsberg».